

PATVIRTINTA

Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus
2017 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. 241-26

**LIETUVOS BANKO PRIEŽIŪROS TARNYBOS POZICIJA DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS PROFESIONALIESIEMS INVESTUOTOJAMS SKIRTŲ KOLEKTYVINIO
INVESTAVIMO SUBJEKTŲ VALDYMO ĮMONIŲ ĮSTATYMO TAIKYMO IR SANTYKIO
SU KITAIŠ KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ VEIKLĄ
REGLAMENTUOJANČIAIS TEISĖS AKTAIS**

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba, siekdama didesnio teisinio aiškumo ir kad kolektyvinio investavimo subjektų veiklą reglamentuojantys teisės aktai būtų aiškinami ir taikomi nuosekliai ir būtų formuojama vienoda priežiūros praktika, parengė Lietuvos banko Priežiūros tarnybos poziciją dėl Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymo taikymo ir santykio su kitais kolektyvinio investavimo subjektų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais (toliau – Pozicija). Pozicija visų pirma skirta Lietuvos banko išduotą valdymo įmonės licenciją arba veiklos leidimą turinčioms valdymo įmonėms, kurios valdo kolektyvinio investavimo subjektus (išskyrus suderintuosius kolektyvinio investavimo subjektus), taip pat Lietuvos banko išduotą investicinės bendrovės veiklos licenciją turinčioms investicinėms bendrovėms (išskyrus suderintąsias investicines kintamojo kapitalo bendroves), kai minėtiems subjektams dėl valdomo turto dydžio arba jų pasirinkimu taikoma Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyva (AIFMD), kurios nuostatas į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę perkelia Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymas (toliau – PIKISVIĮ). Pozicijoje pasisakoma dėl Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo (KISIĮ), Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo (IISKISIĮ) ir Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymo (PIKISVIĮ) tarpusavio santykio (įstatymų taikymo srities ir apimties) ir reikalavimų, taikomų išduodant PIKISVIĮ valdytojo licenciją, taip pat dėl iki PIKISVIĮ licencijos išdavimo veikusių valdymo įmonių pasirengimo veikti pagal PIKISVIĮ reikalavimus.

Pozicijoje vartojamos sąvokos:

KISIĮ – [Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas](#).

IISKISIĮ – [Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas](#).

PIKISVIĮ – [Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymas](#).

UCITS direktyva – [2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjektais \(KIPVPS\), derinimo](#).

AIFMD direktyva – [2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų](#).

Reglamentas – [2012 m. gruodžio 19 d. Komisijos deleguotasis reglamentas \(ES\) Nr. 231/2013, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/61/ES nuostatos dėl išimčių, bendrųjų veiklos sąlygų, depozitoriumų, finansinio sverto, skaidrumo ir priežiūros](#).

ESAMA PADĖTIS

Šiuo metu Lietuvoje įsteigtus kolektyvinio investavimo subjektus pagal jiems ir jų valdytojams taikomus reikalavimus galima suskirstyti į 4 grupes:

	Suderintieji KIS	Specialieji KIS	Informuotiesiems investuotojams skirti KIS	Profesionaliesiems investuotojams skirti KIS
Veikimo pagrindas (įstatymas)	KISĮ	KISĮ	IISKISĮ	PIKISVĮĮ
Ar reguliavimas pagrįstas ES teise	Taip, UCITS direktyva	Ne	Ne	Taip, AIFMD direktyva
Tikslinė investuotojų grupė	Neprofesionalieji	Neprofesionalieji	Informuotieji	Profesionalieji
Gali būti platinami Lietuvoje	Visiems investuotojams pagal KISĮ	Visiems investuotojams pagal KISĮ	Tik informuotiems investuotojams pagal IISKISĮ	Tik profesionaliems investuotojams pagal PIKISVĮĮ
Gali būti platinami kitose valstybėse narėse	Visiems investuotojams (taikomos UCITS procedūros)	Profesionaliems investuotojams, kai valdytojas licencijuotas taip pat ir pagal PIKISVĮĮ (taikomos AIFMD procedūros)	Profesionaliems investuotojams, kai valdytojas licencijuotas taip pat ir pagal PIKISVĮĮ (taikomos AIFMD procedūros)	Profesionaliems investuotojams (taikomos AIFMD procedūros)

TEIKIAMA POZICIJA

1. Vadovaujantis AIFMD direktyvos 1 straipsniu ir PIKISVĮĮ 2 straipsnio 6 dalimi ir 3 straipsnio 22 dalimi, AIFMD (PIKISVĮĮ) taikomas KIS valdytojams (įskaitant investicines bendroves, kurių valdymas nėra perduotas valdymo įmonei), valdantiems kolektyvinio investavimo subjektus, kurie nėra suderintieji kolektyvinio investavimo subjektai. Gali būti taikomi visi AIFMD (PIKISVĮĮ) reikalavimai arba jų dalis.

2. **Dalies** AIFMD (PIKISVĮĮ) reikalavimų taikymas siejamas su AIFMD direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje (PIKISVĮĮ 12 str.) nustatyta **registravimosi priežiūros institucijoje pareiga**. Pozicijos 1 punkte nurodyti valdytojai privalo registruotis priežiūros institucijoje (Lietuvos banke). Ši pareiga taikoma valdytojams, valdantiems specialiuosius KIS, įsteigtus pagal KISĮ; informuotiesiems investuotojams skirtus KIS, įsteigtus pagal IISKISĮ; taip pat įmonėms, valdančioms subjektus, kurie neturi kolektyvinio investavimo subjekto statuso, tačiau atitinka kolektyvinio investavimo subjekto požymius, arba pačios veikia kaip kolektyvinio investavimo subjektai ir atitinka kolektyvinio investavimo subjekto požymius, kaip tai apibrėžta AIFMD direktyvos 4 straipsnio 1 dalies a punkte (toliau visi kartu arba atskirai vadinami registruotas valdytojas). Papildomai pažymėtina, kad registruotas valdytojas privalo teikti priežiūros institucijai ataskaitas apie save ir savo valdomus subjektus ir teikti duomenis apie valdomą turtą (ši pareiga nustatyta PIKISVĮĮ 12 str., detalizuota Reglamento 5 str.).

3. **Visi AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimai taikomi tada, kai registruoti valdytojai, kurių valdomas kolektyvinio investavimo subjektų (neįskaičiuojant suderintųjų KIS) turtas viršija 100 mln. Eur** (kai naudojantis finansiniu svertu investuojama skolintomis lėšomis, angl. *leverage*) arba **500 mln. Eur** (kai finansinis svertas nenaudojamas, o investuotojai ne trumpiau kaip 5 metus po investicinių vienetų įsigijimo neturi galimybės reikalauti KIS vienetų išpirkimo). Kai taikomi visi AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimai, **registruotas valdytojas privalo gauti PIKISVIĮ valdytojo licenciją**. Šis reikalavimas taikomas ir tada, kai nustatytos ribos peržengiamos nepaisant valdytojo valios (pvz., dėl valdomo turto vertės padidėjimo). Registruotas valdytojas privalo ne vėliau kaip per 5 dienas priežiūros institucijai pranešti apie nustatytą ribų peržengimą ir ne vėliau kaip per 30 dienų kreiptis dėl AIFMD (PIKISVIĮ) licencijos išdavimo.

4. **Visi AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimai taikomi ir tada, kai registruoto valdytojo arba naujai steigiamo valdytojo valdomas turtas nustatytų ribų neviršija, tačiau pats valdytojas suinteresuotas veikti pagal PIKISVIĮ (AIFMD) nustatytus reikalavimus, siekdamas užtikrinti aukštesnį investuotojų apsaugos lygį ir griežtesnius pačiam valdytojui taikomus riziką ribojančius reikalavimus ir veiklos vykdymo standartus ir įgyti visoje ES galiojantį AIFMD pasą ir jo suteikiamas teises** (plačiau apie tai pasisakoma paskesniuose Pozicijos punktuose). Nurodytu atveju valdytojui keliami tie patys AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimai, jų taikymo mastas taip pat nesiskiria.

5. Valdytojai, kurie kreipiasi dėl PIKISVIĮ licencijos išdavimo, **turi pateikti dokumentus ir informaciją, patvirtinančius paties valdytojo ir jo jau valdomų KIS (kurie nėra suderintieji KIS) atitiktį visiems AIFMD (PIKISVIĮ) ir Reglamente nustatytiems reikalavimams**, įskaitant, bet neapsiribojant, atitiktį bendriesiems reikalavimams (pareiga turto saugojimą perduoti depozitoriumui; naudojamos likvidumo ir rizikos valdymo priemonės; tenkinami turto vertinimo reikalavimai; nustatyta tvarka teikiamos ataskaitos priežiūros institucijai ir atskleidžiama informacija investuotojams) ir kitiems specialiesiems reikalavimams, kurių taikymo mastas priklauso nuo vykdomos arba planuojamos vykdyti veiklos (finansinio svertu naudojimas; KIS vienetų platinimas kitose valstybėse narėse; KIS steigimas ir valdymas kitose valstybėse narėse ir pan.).

6. Vadovaujantis PIKISVIĮ 8 straipsnio 2 dalimi, PIKISVIĮ valdytojo licencija išduodama per 3 mėnesius nuo reikalaujamos išsamios informacijos pateikimo. Išskirtiniais atvejais nurodytas terminas gali būti pratęsiamas dar 3 mėnesiams. PIKISVIĮ licencijos išdavimas nedaro įtakos kitų valdytojo anksčiau įgytų KIS valdymo licencijų ar leidimų galiojimui ir valdytojo valdomų kolektyvinio investavimo subjektų statusui, tačiau valdytojas įgyja naujų, iš PIKISVIĮ kylančių teisių ir pareigų.

7. **Valdytojas, kuris kreipiasi dėl PIKISVIĮ licencijos išdavimo, turi laikytis visų AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimų dėl visų jo valdomų KIS, kurie nėra suderintieji KIS**. Tokia išvada grindžiama tuo, kad visų šių KIS turtas sumuojamas skaičiuojant, ar valdytojo valdomi KIS peržengia atitinkamai 100 mln. Eur arba 500 mln. Eur ribas, arba pats valdytojas pasirenka, kad veiks pagal AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimus (kai valdomas turtas neviršija 100 mln. Eur arba 500 mln. Eur ribų). Prieš išduodant PIKISVIĮ licenciją, vertinama visų valdytojo valdomų fondų, kuriems taikomas AIFMD (PIKISVIĮ), atitiktis AIFMD (PIKISVIĮ) reikalavimams, todėl PIKISVIĮ ir Valdymo įmonių licencijų išdavimo taisyklėse reikalaujama pateikti informacija apie ketinamus valdyti fondus valdytojo, jau valdančio KIS, reiškia, kad **turi būti pateikiami duomenys ir informacija apie jau valdomus specialiuosius KIS ir IISKIS**, kurie ir toliau bus valdomi valdytojui gavus PIKISVIĮ licenciją.

8. Valdytojas, kuriam išduota PIKISVIĮ licencija, įgyja teisę į visoje ES galiojantį AIFMD pasą – t. y. teisę steigti ir valdyti profesionaliesiems investuotojams skirtus KIS Lietuvoje ir kitose valstybėse narėse, taip pat platinti juos profesionaliesiems investuotojams Lietuvoje ir kitose valstybėse narėse (AIFMD direktyvos preambulės 15 p.). Be to, licencijuotas PIKISVIĮ valdytojas gali verstis papildoma veikla, susijusia su valdytojo valdomais KIS: teikti investavimo rekomendacijas, saugoti ir tvarkyti KIS investicinius vienetus arba akcijas, priimti ir perduoti pavedimus dėl finansinių priemonių su sąlyga, kad PIKISVIĮ valdytojas verčiasi kitų asmenų finansinių priemonių portfelio valdymo veikla (PIKISVIĮ 5 str. 2 ir 3 d.). Teisė teikti papildomas paslaugas nėra suteikiama pagal PIKISVIĮ licencijuotai investicinei bendrovei (PIKISVIĮ 5 str. 5 d.).

9. Išdavus PIKISVIĮ licenciją, valdytojo valdomi specialieji KIS ir IISKIS tokie išlieka ir toliau, vien dėl valdytojui išduotos PIKISVIĮ licencijos jie netampa profesionaliesiems investuotojams skirtais KIS. Tokia išvada grindžiama tuo, kad AIFMD, viena vertus, neužkerta kelio valstybėms narėms nustatyti ir taikyti nacionalinio reglamentavimo, jeigu tai nedaro įtakos AIFMD taikymui (AIFMD direktyvos preambulės 10 p.), o specialiųjų KIS veiklos reglamentavimas pagal KISĮ ir informuotiesiems investuotojams skirtų KIS reglamentavimas pagal IISKISĮ laikytinas nacionaliniu režimu, kuris ir toliau lieka galioti, jei valdymo įmonė nenusprendžia kitaip. Tai reiškia, kad specialiųjų KIS ir IISKIS dalyviais ir toliau gali likti neprofesionalieji arba informuotieji investuotojai, minėtųjų subjektų atžvilgiu išlieka galioti atitinkamame jų veiklą reglamentuojančiame įstatyme (KISĮ arba IISKISĮ) numatyti reikalavimai (pavyzdžiui, reikalavimai investavimo objektams, diversifikavimui ir pan. (specialiųjų KIS atveju) arba papildomi reikalavimai (kriterijai) investuotojams, reikalavimai KIS turtui ir pan. (informuotiesiems investuotojams skirtų KIS atveju), **jeigu jų nepakeičia PIKISVIĮ nustatyti papildomi reikalavimai.**

10. Gavę PIKISVIĮ licenciją, specialiųjų KIS ir IISKIS valdytojai turi teisę toliau valdyti iki PIKISVIĮ licencijos išdavimo įsteigtus specialiuosius KIS ir IISKIS, taip pat steigti naujus specialiuosius KIS ir IISKIS laikydamiesi PIKISVIĮ ir atitinkamai KISĮ arba IISKISĮ nustatytų reikalavimų. Tokių KIS vienetų platinimas gali būti vykdomas Lietuvoje laikantis atitinkamai KISĮ ir IISKISĮ nustatytų reikalavimų, nes teisę platinti specialiųjų KIS ir IISKIS vienetus minėtoms investuotojų kategorijoms suteikia ne PIKISVIĮ, bet KISĮ ir IISKISĮ. Taip pat, gavęs PIKISVIĮ valdytojo licenciją, valdytojas neprivalo steigti naujų arba iš esmės pertvarkyti valdomų specialiųjų KIS ir IISKIS į profesionaliesiems investuotojams skirtus KIS (tačiau, kaip buvo minėta pirmiau, turi valdomus KIS pritaikyti prie PIKISVIĮ nustatytų reikalavimų).

11. **Visi PIKISVIĮ valdytojo valdomi kolektyvinio investavimo subjektų vienetai** (išskyrus suderintuosius KIS) **gali būti platinami profesionaliesiems investuotojams Lietuvoje ir kitose valstybėse narėse** atlikus PIKISVIĮ nustatytą notifikavimo procedūrą. Tokią teisę suteikia PIKISVIĮ valdytojo turimas, visoje ES galiojantis AIFMD pasas. Savo ruožtu specialiųjų KIS ir IISKIS vienetai investuotojams, kurie nėra profesionalūs investuotojai, gali būti platinami kitose valstybėse narėse tik laikantis priimančiosios valstybės narės teisės aktų reikalavimų. AIFMD direktyvoje nustatyta AIFMD paso sistema taikytina tik platinant valdomus kolektyvinio investavimo subjektų vienetus profesionaliesiems investuotojams, o platinant AIFMD valdytojų valdomus kolektyvinio investavimo subjektų vienetus kitų kategorijų investuotojams, valstybės narės gali arba nustatyti papildomus platinimo neprofesionaliesiems investuotojams reikalavimus, arba iš viso neleisti platinti kolektyvinio investavimo subjektų vienetų neprofesionaliesiems investuotojams. Šiame kontekste pažymėtina tai, kad prieš priimant Poziciją Lietuva nebuvo pasinaudojusi AIFMD direktyvos suteikiama teise ir nebuvo pasirinkusi galimybės leisti AIFMD (PIKISVIĮ) valdytojams platinti savo valdomų KIS vienetų neprofesionaliesiems investuotojams, dėl to Lietuvoje licencijuoto AIFMD valdytojo valdomų specialiųjų KIS ir IISKIS vienetai Lietuvoje platinami vadovaujantis ne PIKISVIĮ (AIFMD), bet KISĮ ir IISKISĮ nustatyta tvarka.

12. Atsižvelgdamas į tai, kas buvo išdėstyta, Lietuvos bankas dar kartą atkreipia KIS valdytojų, valdančių kolektyvinio investavimo subjektus (kitus nei suderintieji KIS) arba kitus subjektus (juridinius asmenis), kurių veikla atitinka kolektyvinio investavimo subjekto požymius (pritraukti kapitalą iš keleto investuotojų siekiant jį investuoti investuotojų naudai pagal nustatytą investavimo politiką) arba kurie patys veikia kaip juridiniai asmenys ir atitinka minėtus kolektyvinio investavimo subjekto požymius, dėmesį į tai, kad:

12.1. Visi KIS valdytojai, nesvarbu, koks valdomų kolektyvinio investavimo subjektų turto dydis, privalo registruotis priežiūros institucijoje (Lietuvos banke) pateikdami informaciją el. paštu (AIFVregistracija@lb.lt) apie save ir savo valdomus kolektyvinio investavimo subjektus ir jų investavimo strategiją. Registruojantis pateikta informacija atnaujinama ir teikiama priežiūros institucijai kartą per metus PIKISVIĮ 12 straipsnyje ir Reglamento 5 straipsnyje nustatyta tvarka. Informacija turėtų būti teikiama ir atnaujinama atsižvelgiant ir į ESMA gairių reikalavimus (2015 m. lapkričio 17 d. ESMA gairės dėl ataskaitų teikimo pagal AIFVD 3 straipsnio 3 dalies d punkto ir 24 straipsnio 1, 2 ir 4 dalių reikalavimus).

12.2. PIKISVIĮ 12 straipsnyje nustatyta valdytojų, kurių valdomų specialiųjų KIS ir IISKIS turtas viršija PIKISVIĮ 2 straipsnio 2 dalyje nustatytas 100 mln. Eur arba 500 mln. Eur ribas, pareiga nedelsiant PIKISVIĮ 12 straipsnio 4 dalyje nustatytais terminais apie tai pranešti Lietuvos bankui elektroniniu paštu (AIFVregistracija@lb.lt) ir ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo ribos peržengimo dienos pateikti prašymą Lietuvos bankui išduoti PIKISVIĮ valdytojo licenciją.

12.3. Pozicijos priėmimo dieną pagal PIKISVIĮ veikiančys valdytojai, kurių valdomi KIS neatitinka ar neviseškai atitinka PIKISVIĮ nustatytus reikalavimus, turėtų **ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šios pozicijos paskelbimo** dienos savo ir savo valdomų kolektyvinio investavimo subjektų veiklą organizuoti taip, kad ji atitiktų visus AIFMD (PIKISVIĮ) nustatytus reikalavimus, o Lietuvos bankui pateikti dokumentus, patvirtinančius atitiktį PIKISVIĮ nustatytiems reikalavimams.
